InDret

Les Sentències del Tribunal de Justícia de les Comunitats de 25 d'abril de 2002 sobre la Directiva 85/374, de productes defectuosos: una directiva imperativa, no de mínims

Joan Carles Seuba Torreblanca

Facultat de Dret

Universitat Pompeu Fabra

Barcelona, juliol 2002

www.indret.com

Tres sentències del Tribunal de Justícia de les Comunitats, totes elles de 25 d'abril de 2002, s'han pronunciat sobre diversos aspectes relacionats amb la implementació i interpretació de la Directiva 85/374/CEE, del Consell, de 25 de juliol de 1985, relativa a responsabilitat pels danys causats per productes defectuosos. En elles, el Tribunal soluciona el cas concret i deixa ben clar, a més a més, que la Directiva és imperativa i no de mínims, per la qual cosa els Estats membres no poden anar més enllà del que els permet a l'hora d'incorporar el règim de responsabilitat per productes defectuosos, fins i tot encara que vulguin establir un règim més beneficiós per a la víctima que el projectat per la Directiva.

En la sentència dictada en l'afer **C-52/00**, *Comissió c. República francesa*, el Tribunal declara que l'Estat francès ha incorporat incorrectament al seu ordenament alguns dels continguts de la Directiva perquè 1) ha sotmès al règim previst per ella els danys inferiors a 500 € causats per productes defectuosos (art. 1386-2 CC), prescindint així de la franquícia prevista per la Directiva (art. 9.b Directiva); 2) ha equiparat el règim de responsabilitat del productor i del subministrador (art. 1386-7 CC), quan la Directiva no ho fa; i 3) ha exigit al productor que adopti les mesures necessàries per a evitar conseqüències danyoses dels seus productes si vol al·legar les causes d'exoneració de riscos de desenvolupament o de fabricació segons normes imperatives (art. 1386-12 CC), requisit que tampoc estableix la Directiva per a fer valer les causes esmentades.

La sentència dictada en l'afer **C-154/00**, *Comissió c. República Hel·lènica*, també declara la incorrecta transposició de la Directiva perquè la Llei grega no ha previst la franquícia de 500 € establerta per la Directiva.

El raonament comú del Tribunal en ambdues sentències és el següent: els Estats membres no disposen de marge d'apreciació en la incorporació de la Directiva, tret de les possibilitats que ella mateixa estableix, a saber, riscos de desenvolupament i, amb anterioritat a la Directiva 1999/34/CE, consideració de les primeres matèries agrícoles i els productes de la caça com a productes. Això és així perquè pretén garantir una competència no falsejada, facilitar la lliure circulació de mercaderies i evitar l'existència de diferents graus de protecció dels consumidors. A més a més, en el procés d'adopció d'una directiva, en general, es ponderen diferents interessos comunitaris i nacionals que poden provocar algunes imposicions en els ordenaments interns que, al seu torn, es fonamenten en el bon funcionament de les institucions comunitàries. Per això, no és possible justificar el sentit diferent de la legislació de transposició respecte al de la Directiva al·legant que la seva incorporació implicaria la vulneració de disposicions de l'ordenament intern. En aquest sentit, el Govern francès havia al·legat que la introducció de la franquícia suposava una discriminació entre productors i entre consumidors, perquè els seus règims de responsabilitat i de protecció, respectivament, variarien en funció de la quantia del dany. El Govern grec havia manifestat que el reconeixement de la franquícia era incompatible amb el principi establert en la legislació nacional de reparació íntegra del dany. Tampoc és possible alterar els equilibris establerts per la Directiva, motiu pel qual el Tribunal condemna a l'Estat francès en equiparar productor i subministrador, encara quan això, inicialment, incrementa la protecció del consumidor.

Finalment, la sentència dictada en l'afer **C-183/00**, *María Victoria González Sánchez y Medicina Asturiana, SA*, resol una qüestió prejudicial en què es preguntava sobre la interpretació de l'art. 13 de la Directiva, a fi d'aclarir si els drets establerts en la legislació d'un Estat membre en els casos de responsabilitat per productes poden veure's limitats o restringits després de la incorporació en l'ordenament de la Directiva. La resposta del Tribunal és contundent: "l'art. 13 de la Directiva ... ha d'interpretar-se en el sentit que els drets que els perjudicats pels danys causats per productes defectuosos tinguessin reconeguts conforme a la legislació d'un Estat membre, en virtut d'un règim general de responsabilitat que tingui el mateix fonament que l'establert per aquesta Directiva, poden veure's limitats o restringits com a conseqüència de l'adaptació de l'ordenament jurídic intern ... al que disposa la ... Directiva". Per això, ni l'art. 13 de la Directiva ni l'art. 15 de la Llei 22/1994, pel que fa al cas espanyol, permeten que el cas es resolgui segons el que estableix la LGDCU, pel que fa a productes.

La qüestió prejudicial va ser plantejada per Interlocutòria de 13 d'abril de 2000 del Jutjat de Primera Instància i Instrucció núm. 5 d'Oviedo (Jutge: Agustín Azparren Lucas) en un cas en què la Sra. González reclamava contra Medicina Asturiana, S.A., pel contagi del VHC que havia patit al seu centre sanitari en rebre un hemoderivat. En considerar el Jutge que la LGDCU era més favorable que la Llei 22/1994, que va implementar en el dret espanyol la Directiva 85/374, va plantejar la referida qüestió sobre l'abast de l'art. 13 de la Directiva. Aquest judici es justificava en què la LGDCU no exigeix la prova del defecte del producte, a diferència del que estableix l'art. 5 de la Llei 22/1994. La qüestió es podia haver obviat si considerem que l'actora reclamava com a usuària d'un servei i no com a consumidora d'un producte.

La importància de les referides sentències radica en què aclareixen qualsevol dubte sobre la naturalesa de la Directiva 85/374/CEE i estableixen de forma clara que aquesta és imperativa i no de mínims, per la qual cosa els Estats han d'incorporar-la en el sentit en què es va adoptar, reduint-se el seu marge de llibertat únicament als aspectes específicament previstos per ella.